

Latweeschu Awises.

61. gada-gahjums.

Nr. 9.

Treschdeenā, 3. (15.) Merzā.

1882.

Redaktora adrese: Pastor J. Weide, zu Neuhausen pr. Schrunden, Kurland. — Ekspedizija Besthorn Iga grahmata-bohde Jelgawā.

Rahditajs: No eefschjemehm. No ahriemehm. Wisjaunatahs sinas. Zars un dreijmanis. Rā Latweefchi dshwo Djerowā, Nowgorodas gubernā. Sahds johzimsh. No Balsmanes, Widsjemē. Utreefschanahs. Bafars. Drupas un drustas. Utbil-des. Sludinaschanas.

No eefschjemehm.

Behterburga. „Now. Wr.“ dsirdejusi, ka tautas-apgaismofchanas ministera palihgs Markows schinis deenās dohschotees us Mihgu un zitahm Baltijas pilfchtahm, eepashtees ar mahzibas buhschanu un it ihpaschi ar politechniku, lai waretu, ja deriga, nemt par preefschshimi pee Charlowas politechnikas dibinaschanas. — **Is Behterburgas** sinohts Tehrpatas Wahzu awisei, ka Tehrpatas mahzibas-apgabala kurators, barons Stackelbergs, atstahschocht fawu amatu un wina weeta nahlschoht bijuschais Witnas mahzibas-apgabala kurators Batjuschkows. — **Generalis Skobelews**, is Parises pahr Wihni mahjās braukdams, nobrauzis Warfchawā, kur tas ihfu laiku usturejees. Rā Krakawas Pohlu awise „Tschas“ sino, Skobelews tur mellejīs fadraudsetees ar Bohkeem. Winsch tur kahdā weefnizā efoht lizees eepashtinatees ar kahdeem eewehrojameem Bohkeem un ar teem kohpā dsehriš glahsi, pee kam tas turejis runu, kurā issazijis, ka Bohkeem efoht ar Kreeweem jaturahs kohpā. Winsch, Skobelews, negriboht Pohlu tautas apspeefchanu zaur Kreewu tautu, bet wehlotees, ka Pohlija faweenofchanā ar Kreewiju eenemtu tikpat patstahwigu weetu kā Bulgarija. — **„Nowosti“ stahsta**, ka finansu-ministerijā spreedischoht par projektu, shitu naudu likt taisht is nikela. — **Breefch krohneschanas-swehtkeem**, kā „Nowosti“ stahsta, Hamburgā us flaw-nā firgu-tirgus tikufchi nopirkti 8 gluschi sneegbalti ehreli, no kureem katriis maksajis 10 tuhst. rublu.

Kursemes landtags, kā „Mitauische Zeitung“ sino, schinis deenās bijis fapulzejees us fawu tā faukto ohtro terminu. Semstwas jautajumā winsch ne-efoht nēka galigi nospreedis, bet atlizis nospreefchanu lihds nahkofcham ahrlahrtigam landtagam.

Jelgawa. No sagteem, kas, kā isgahjuschā nedelā sinohts, daschas sahdsibas tē isdarijuschi, ir daudsi fakerti un stahw tagad ismekleschanā. — Polizejas puhles, laundarus fakeroht, naw palikufchas bei sekmes; tomehr dascha padaritā sahdsiba, kuras padaritaji naw fakerti, leezina, ka tē wehl naw deewsgan gahdahts par drohschibu. — Scheijenes polizejas spehki ir wehl masi, kas ne-eespehji ikktrā eelā stahdiht garadowoju, ja — pat ari ne pee ikkatreem pilfchtas wahrteem, kura sinaschana buhtu, ka sagtas leetas netohp is pilfchtas iswestas, jeb atkal kahda aisleegta preze tani eewesta. Slehpejeem, kā ari sagteem ir tamdeht lehta leeta sagtāhs mantas nowest us tuwejeem Leifschu pilfchtineem, kuri beidsajamahm der par drohschahm paglabaschanas weetahm. — Bet mehš Jelgawneeki schihs pilfchtas waldi luhdsam, lai ta zil waredama schihs polizejas spehtus jo drihsā laikā pawairotu, kas tad jo felmigaki par to waretu gahdaht, ka us preefschu tahdi tumshibas darbi tē wairš nenotiftu.

G. J.

Jelgawa. 19. Februari, kā jau isgahjuschā nummurā ihfi peeminejahm, „Jelgawas Latweeschu beedriba“ swineja fawus gada-swehtkus. Beedribas preefschneeks atklahja swehtkus ar dedsi un jauku runu, kas shimejāhs us beedribu, us Latweeschu tautu un us muhsu tagadejo laiku. Kad usfauza augtas laimes muhsu mihotam, schehligam Semes-tehwam, tad dalibneeki dseedaja ar aisgrahbtu firdi: „Deews, fargi Keisaru!“ Kempela lgs, beedribas dseed-kohta wadonis, eepreezinaja wisus ar jaukahm, mihligi fkanofchahm dseefmahm. Pee gohda-maltites israhdiyahs jautriba un faderiba, ko wareja nomaniht ari galda-runās, kas weikli un jauki tezeja. — Behz maltites swehtku dalibneeki papreezajahs

teateri pee „Selta semneeka“. Behz teatera musika fa-azijnaja jaunohs laudis us balli, kur tee preezigi pawadija fawu laizinu. Augsta laime „beedribai“ un winas lohzeekem!

Par meera-teefnescheem ir apstiprinati: barons M. v. Behr — Dohbeles aprinka-teefā, un barons Ernst v. Drachensfels — Lufuma aprinka-teefā.

„**Brambergu labdaribas beedriba**“ swineja swehtdeen, 7. Februari f. g., Jaun-Sefawas muischā fawus ohtrohs dibinaschanas-swehtkus. Laiks tani swehtdeenā nebij wisai teizams; bet tomehr bij laba data weesu fawahlufees. — Ruhmes Jaun-Sefawas muischā ir deewsgan prahwas un glihtas. — Arendators, zeen. Krensberga lgs, nebij ari puhlinus taupijis, winas wehl jo lahtigaki preefsch isrihlojuma eegrohshht, par ko zeen. arendatora Krensberga lgam lai atskan „sirsniga pateiziba!“ — Swehtki fahthas pulst. Gds wakarā. Weefi pawadija laiku jautri, pee musikas fkanahm danzodami un fawstarpigi farunadamees.

Beedribai ari bij apfweizinaschanas raksti peefshitti.

Pirmais is Jaun-Sefawas fkanaja tā: „Sweizinajums Brambergu labdaribas beedribai us dibinaschanas-swehtkeem“. — „Behlam Lew dauds laimes us Laweem dibinaschanas-swehtkeem un ne-aprohbeschotu sekmi tahlak strahdaschanai. — Lawai darboschanai lai nesuhd spehki un patikschana; lai Lawa zenschanahs ir par preefschshimi teem tauteefcheem, kuri wehl fnausch faldā meegā! Audsi, kuplo un weegli pahrspehji fawus fkaugus.“ Jaun-Sefawas wihru-kohtis.

Dhtrais is Behrsmuischas.

„Sweika, Brambergu labdaribas beedriba, Lawds ohtrajds dibinaschanas-swehtkōs! Lai pulzejahs ap Lewim tauteefchi un tauteetes is tuweenes un tahleenes!

Lai gan fkaugi ap Lew plohsahs,

Un likt schkehrschlus zekā pohschahs;

Tomehr tee nedarihs Lew dauds breefmas,

Bet fakurs fewim tikai kwehloschas leefmas.“

Wairak Behrsmuischneeku.

Gaismai austoht swehtki beidsahs. Zits no zita atfweizinajuschees, dewahs jautri atkal fawds namōs. Sifna Ukliw.

No Kalnzeema. Ar preeku waram pasinoht, ka augstā wal-diba, kas ruhpejahs, lai Latwju tauta, tā garigā, kā ari materialiskā sinā, set un aug, ir apstiprinajusi 3. Nowemberi p. g. Kalnzeema pagasta fawstarpigahs uguns-apdrohschinaschanas beedribas statutus. Pagahja labs laiks, kamehr statuti tapa nodrukati un wisš, kas wajadsihs, apgahdahts, tā ka tik 13. Februari sch. g. dibinataji wareja pirmo generalfapulzi notureht. Generalfapulze iswehleja behz statutu nosazijuma is fawa widus waldi, fahstahwofschu is 6 lohzeekem, un prohti: par presidentu — Putschu Neumana lgu, par wihze-presidentu — L. Pohgas lgu, par mantas-sinataju — K. Kufaina lgu, par rakstu-wedeju — G. Muhrneeka lgu, par peefschdetajeem — U. Neumana un J. Danemarka lguš.

Is Kalnamuischas (Dohbeles aprinki). Behdigs atgadijums notizis 9. Februari Kalnamuischas filā. Baklus laishoht tika nosfist Audssumuischas Gresu puifis Kr. Kr., fawu wezaku weenigais dehs. Melaimigo kehruš preede, kas tikufi no wehja islawsta, un bijis nohst us weetas. — Tahdā deenā, kahda bij 9. Februaris, gan waretu strahdaht zitu darbu, nekā zirf baklus mefchā, kur kohli teef lausiti no wehja schur un tur, un zilweks naw drohsch fawas dshiwibas ne azumirkli! — Lai Deews eepreezina fklumigohs wezakus, kas apraud fawu weenigo dehlu!

To paschu deenu, wakarâ, notizis wehl ohtris nelaimigs atgadjums starp Behnes un Abguldes stanzijahm pee kahdas waktâ-buhdas. Baltneeks patâ bijis plazi, un atstahjis weetneeku, kas lai pawaditu nahkoschu maschini. Schis pa wehlu pamanijis maschini; weenâ pufê zetam gan aisschahwis lahrti preekschâ un steidsees ohtrâ pufê, sismi doht ar uguni, bet naw wairs warejis pahreet pahf fleedehm, tizis no machines kerts, nahwigi eewainohs un islaidis sawu garu pehz maj stundahm. †—†.

Is Zukuma. Schê kahdâ weefnizâ plaukst Schihdu „geschestes“. Wifdâ stikdâ un nikdâ isweizigee Israëta behrni apgahdâ puischeem bagatas bruhtes, fainneekem ganus, puischus un meitas. Saprohtams, ka mineteem weikalneekem atlez laba pekna. Schihdini palihds fainneekem par peezeem rubteem falihgt puisî jeb meitu. Saimneeks pahrbrauz preezigs mahjâs, falihzîs lehtu un labu puisî. Atnahf Zurgu deena: nu jabrauz labajam puisim pakal. — Wisbrauz, bet newar wis sawu falihgto puisî dabuht rohka. Nu fajuht, ka ir lahwees peekrahptees. Bet nu ir par wehlu; isleetu uhdeni newar fasmelt!

Is Jaunjelgawas aprinka. Tahda seema ir reti peedfihwota, kâ tagad, jo 17. Februari jau filtu semju putni schê pee mums bij redsami. Es patâ to waru apleezinaht, jo es redseju dschriwi un melno strasdu; ziti faka, ka esohht redsejuschi stahrfu un kihwiti. Kad schê putni jau parahdahs, tad ihsti war dohmaht us filtaku laiku, jeb us wafaru. Kahds Jaun-Schrneetis.

Talsu aprinkis. Kâ ir redsams is Kursemes gubernas-waldei zaur norakstu preekschâ stahditeem rentejas registreem, tad nebij Talsu aprinki us 1. Janwari sch. g. nehahdi nodohschanu parahdi atlikuschees.

Tamdeht teel wiseem Talsu aprinka organeem, kam bij nodohschanu un zitu krohna-makfaschanu peedfihschana ustizeta, zaur scho isfazita gubernas-waldibas pateiziba par winu schai sinâ parahdito fekmigo darbibu. (Kurs. gub. aw.)

Wisdohshanas- un krahshanas-lahdes statuti 25. Janwari apstiprinati preeksch Talsu laukfainneezibas beedribas un preeksch Sabiles meestina.

Wentspili nakti us 23. Februari nodega Haacka wehja- un twaiku fudmalas; winas bij apdrohshinatas par 12 tuhft. rubtu.

No Bahwila-ohstas sino, ka tur un ap Sakaleiju un Wehrgali auka nopohstijusi lihds 10 desetinu mescha, jaunajam lasmanu namam norahwusi jumtu, wahjakus namus sagahsusi, laiwas sadausijusi u. t. pr.

Is Wehrgales. Lai gan pee mums kaudis attihstibas sinâ deewsgan brangus fohlus us preekschu spehruschî, tad tadschu netruhft ari wehl tahdu, kas gaismai preti karo un tumsibu puhlejahs isplatihht, kaudihm schahdus-tahdus neekus eemelsdami. To peerahda schahds stikitis: R. mahju fainneeka dehls, farunajees ar weenu pahrnowardneeku kurpneeku, eet S. mahju kaudis isnerroht. Kurpneekelis apwilzees labakahs drehbes, un tad abi aigahjuschi us minetahm mahjahm. Tur pahrgchrtais sewi par rewisoru isdewees, un R. mahju fainneeka dehls esohht winam par tultu lihdsi dohts, jo „rewisora lungs“ pa latwischi neprohtohht. Nu eeteikuschi lehtizigajeeem lautineem, ka nahkoschâ gadâ tikschoht fainneekem, winu no lunga pirktâ seme atnemta un starp dwehselehm isdalita. Dsch to tureja par tihru pateesibu, jo jau agrat tē bij tahdas melu-walodas ispauduschahs, ka seme tapchoht isdalita. Kad „rewisora lungs“ jeb kurpneekelis bij mahju inventariumu usnehmis, tad abi atkal aigahjuschi. No rihta S. mahju fainneeks isheet un zitâs fatikdams prasa, waj ari pee wineem „rewisors“ mahju inventariumu ir usnehmis. — Brihnumâ, ka kaudis kurpneeku par rewisoru turejuschi un tam naw durwis parahdijuschî. Bet noschehlojami ir, ka jaunekli sawas skohlas-mahzibas tâ isleeta. Wehrgalis.

Baltijas reguleereschanas komisija, kâ „B. B.“ dsirdesjis, schini pawafarâ fahlschoht isdoht krohna semneekem reguleereschanas rullus (jaunus kontraktus), kurdâs tuhlt ari buhs noteikts, zil jamalkâ par winu waldischana esofcho semi, ja mahjas fainneeks wehletohs to pirkt.

Widsemes landtags, kas beidsees, spreedis par semstwas eeweschanu. Jautajums palika galigi ne-isspreests, bet tapa nodohs ihpaschai komisijai, deht tablakas apstrahdashanas. Komisija eezehla: landmarschalu von Bock, landrahtu A. von Richter, aprinka deputatu grahsu Keyserling, H. v. Brasch un semes-teefas lungu F. v. Berg. — Tapat komisijahm nodohiti jautajumi par patronata teefibas atzeshanu, par polizejas pahrgrohshichanu un muischneezibas banlas dibinaschanu.

Rihga. Kâ arween, tâ ari schogad 19. Februari „Rihgas Latweeschu beedriba“ swineja sawus dibinaschanas- jeb gada-swehtkus. Beedribas preekschneeks, Kalnina kgs, apweizinaja weefus garakâ runâ, peeminedams muhsu Deewa meerâ dusofcho Kungu un Keisaru Aleksanderu II. un norahdidams us Latweeschu dsihwes un buhschanas gaischo un tumscho pusi. Gaischo pusi eewehrodams leezinaja, ka Latweeschi pehdejâs gaddâs ir spehruschî kreetnus fohlus us preekschu tiklab laizigahs mantas, kâ ari gara isglihtibas un gaismas sinâ. Gewehrodams tumscho pusi, zeen. runatajâs jautaja, waj kalpu lahrtâ ir pahrlabojusees, waj Latweeschu walodai ir eerahditas sawas peenahzigahs teefibas skohlâs, teefâs un zitâs eestahdijumâs u. t. j. pr. Tad norahdija us gaidamahm reformahm, kas Latweescheem un winu walodai dohs leelakas teefibas, bet ari peemineja, ka Latweescheem zaur sawu istureschanohs ir japeerahda, ka ir deewsgan attihstijuschees, isleetaht few un wisai semei par labu tahs reformas, ko muhsu tagadejais Kungs un Keisars Aleksanders III. ir nospreedis muhsu semei. — Weidsoht isfauza weselibas muhsu Semes-tehwam un wisi dschedaja, musikai spehlejoht: „Deews, fargi Keisaru!“ Adwokats Groszwalda kgs isfauza augstu laimi zeen. Widsemes gubernatora kgam, kas par to pateizahs un wehleja beedribai lablahshanohs. Tad dachî lungi isfauza laimes gohda-weeseem, gohda-beedreem un ziteem lungeem. Pehz tam nolastija apweizinaschanas rakstus un telegrafa sinas, kas us scho deenu bij peefuhhtitas gan no Widsemes un Kursemes, gan no dachahm pilsehtahm, kur miht Latweeschu tautas dehli. — Musika spehleja, galda dsesmas atskaneja un weselibas usdsehra. Tâ aistezeja beedribas swehtku deena.

Rihga. Wahzu amatneezibas beedribai pagahjuschâ gadâ bijuschî 4079 beedri, no kureem tikai 1/4 data esohht amatneeki. Birmdenâs tikuschî notureti 24 preekschlasichanas wakari, un zetortdeenâs — 29 jautajumu isflaidroschanas wakari, kas kohpâ no 6310 personahm bijuschî apmekleti, jeb zaurmehrâ — katriâ wakars no 217 personahm. — Preeksch Sarkandaugawas apdeguschem, kâ komiteja tagad isfludina, pawisam eenahzîs 14 tuhft. 318 rubl. 43 k. un bes tam 1 dukats un 10 Wahzu mahrtas. — **Rihgas bisfaps Filarets** ohtrdeen, 23. Februari, peepechi nomiris. — **Widsemes gubernators,** barons Uexkull kgs, 25. Februari aibrauzis us Behterburgu. — **Rihgas leelahs gildes kaufmani,** kâ „3tga f. St. u. L.“ sino, nospreeduschî, weenreisigi dahwinahht 65 tuhft. rubl. preeksch Lutera basnizas buhwes Maslawas Uhr-Rihgâ un 60 tuhft. rubtu preeksch basnizas un mahzitaja ustureschanas. — **Nakti us 3. Janwari,** kâ zeen. lasitajeem buhs atminams, Safulauka meschinâ atrada diwi neschehligi nogalinatu un aplaupitu wihreeschu (Upmala un Schmidhena) lihkus. Wisas pehtifchanas pehz splepaweeem ilgu laiku palika bes fekmehm. Tagad nu ir isdewees fadsiht kaundaru pehdas. Weens no teem, kahds jauneklis, jau pilnigi atfinees par wainigu, un ari diwi ziti jau apzeetinati.

Sudraba medaki, ar usrakstu „par usjihribu“, Wisaugstaki dahwinati preeksch nefaschanas pee kakla — dsimtam gohda-pilsonam Bernhardam Gadilhe un Rihgas kaufmanam Zwanam Betrow, un preeksch nefaschanas us kruhts — Kahrtamuischas pagasta lohzeklam Behterim Mengel un Bez-Beebalgas pagasta lohzeklam Behterim Kuhlis. (Wids. gub. aw.)

No Dikteem. Jau pagahjuschâ gadâ linu zena bij dauds semaku kritusi, nekâ ta, falihdsinajohht agrakohs gadus, bij bijusi. Pagahjuschâ gadâ wehl par meescheem labi malkaja; turpretim meeschu zenas schogad, pret pehrnâ gada zenu, ir lohhti krituschas. Sliktas plaujas deht newar pahrdohht rudsus, kureem gan ir labas zenas, bet leelakai dalai tee wehl japehrt, un ja to dahrguma deht nedara, tad ja-ehd tee pahrafaji meeschi, kureus wareja pahrdohht. — Nu zelahs jautajums, kur lai nem fainneeki naudu, ko renti un pirkshanas-naudu malkahht un zitâs malkaschanas segt, kuras deenu no deenas wairojahs? Zits zitu fateekotees, gandrihs katru reis wajâ: kas buhs, ko darihs, kur nemâ naudu? — Zaur leelahm linu zenahm, kas agrakâs gaddâs bij, semes wehrtiba un rentes lohhti gahjuschas augstumâ; tapat gahjeju algas tâ ir usskruhwetâs, ka tihri brihnumâ. Tad wareja ari malkahht; bet ko nu? — Rentes-naudu lungi ne-atlaisch; deenestneeki negrib no sawas algas neko masinahht; fainneekem tihri pohsts. — Dsrd, ka lini un ari meeschi, muhsu pufê weenigais naudas awots, nekad wairs tahdâ zenâ ne-eeschoht. Ja ta pateesiba, tad gan dach labâs semes turetâjâs kritihsh parahddâs, un — tee jau ari labi pa scheem diweem gadeem ir auguschî. Ja schohs diwu gadu parahdus gribetu nolihdsinahht nahlamâ gadâ, tad nahlamâ gadâ us katra stebra ja-aug diwahm wahrpahm; ari tad wehl zauri netiks. —

tad Tew kahdu weetu buhtu dewis. Bet nu ari ar to ir pagalam. Tew tif waru doht to weenigo padohmu: paleez jo prohjam par glahsneeku un peeluhko, ka Tu wari istift. Turpmak, kad zil-nezil buhschu par Tewi pahrelezinajees, tad Tew kahdu darba eerikti dohschu, un kad nu ir nospreests, ka wezajam Niklasim Groschkowizim jatohp par pils glahsneeku, tad Tew japreze wina wezaka meita. Diwi simts rubtu es Tew dohschu preeksch eefahkuma. Ar to Tu wari puhletees us preekschu. Kad Tu labi usweedes un sawa amata wairak eepuhlejees — eemahzees, tad war reis notift, ka Tu wari sawa feewas-tehwa weetu pehz wina mirschanas dabuht, — bet kad buhfi kuhtris, tad no tam newar nefas notift. Pats buhfi wainigs, ja Tew ne-eetu labi. Nu Tu wari eet.“

Mikelis aigahja it behdigs. Njis winam mirdseja aaras. Winsch dohmaja Zaram dusmoht, bet ahtri pahrelezinajahs, ka pats pee tam wainigs, kad ta ir gahjis. Winsch ari atfina, ka Zars par wina ruhpejahs un tamdeht fahka flaweht Deewu un Zara labprahtribu. Kaut gan winam bij gruhti loht tani flahba ahbola, tas ir: prezeht Groschkowiza wezako, lohti nesmuiko meitu, tomehr ir scho winsch pazeetigi darija un tapa laimigs laulahts wihrs un netapa wairs ne no Zara, ne ari no ziteem faukts par Mikeliti, bet par Mikeli Kornarowu. Winsch pateesi lohti puhlejahs un tapa sawa glahsneeka amata kreetnis skunstneeks, ko wisi gohdaja un zeenija. Winsch daudfreis mehdsja faziht: „Es ari Wologda wareju palift, bet Behterburgai bij pahr manim leelaka wara.“

Behz sawa feewas-tehwa nahwes winsch dabuja pils glahsneeka weetu un bij lohti laimigs, — flusa gara pateikdamees sawam mihtotam Zaram, kas ar sawu gudro prahthu par wina nahlotni ta bij gahdajis.

No schi stahsta atwadidamees, mehswaram is wina nemtees schahdas mahzibas:

1) Mums nebuhs ar saweem waldineekeem johloht, bet teem weenumehr paklausht;

2) kad mehswarai waldibai esam noseeguschees, lai eijam un to noluhdsam, apnemdamees labotees, un

3) kaut gan mums daschreis ko dariht nahlahs lohti gruhti, tad lai esam pazeetigi, — panesam flusa gara wifas nepatikschanas, us tam pataudamees, ka: Deems labi darihs, ko daridams.

Ka Latweeschchi dsihwo Djerowa, Nowgorodas gubernu.

Zeru, ka zeen. lasitaji zaur laitraksteem dauds-mas ar muhsu pusi jau buhs eepasinuschees; tapehz ari zeru, ka ir schoreis nebuhs nemihiti no muhsu, ka sawu tauteeschu pufes, un ihpashchi no muhsu eelschligahs fadschwes ko dsirdeht. Latweeschchi dsihwo scheidt jau no 17. gada, un ka luri: ziti dsihwo it labi un ari it labi ir eedshwojuschees; ziti dsihwo ari deewsgan nabadsiba. Seme pa labai dakai pee mums naw nelahda teizama. Ta ari ir ta weeniga waina, kadeht daschi war mas tift us preekschu. Tas leelakais sliktums ir nahzis zaur meschu degschanu. Gandrihs ifkatru gadu scheidt meschi deg. Lihds ar kohku isdegshanu ari wifa laba seme lihds pat mahlam ir isdegusi, ta ka pa labai dakai muhsu platschi it tuksnigi iskatahs. Nedsam apdeguschus un gar semi fagahsuschohs kohkus un tukschus platschus ar farkanu fuhnu apsehlschus. Us upes kraujeem un lihfschds ir ta labaka seme; te ari naw tif dauds isdedsis. Weetahm ari itin laba seme, ta ka ar augkeem it pilnigi war buht ar meeru, ja ween tifai seema dauds-mas ir isdewiga, un agrahs, ka ari wehlahs nakts-salnas muhs ne-apmekle, kas beeschi ween noteekahs. Pawisam labaki isdohdahs pee mums rudsi un ausas. Tad meeschchi, un lihdsigi teem kartufeli un sirnischchi, t. i. ja salnas tohs nenomaita. Kweeschchi pee mums ne-isdohdahs, un tapehz tee ari gandrihs netohp sehti. Uscheem upju un eeteku kraujeem, ka ari lihfschds (luru wairak pee mums atrohдахs) ir Latweeschchi sawus lauzinus eetaisjuschi un ehkas usbuhwejuschi. Dsihwojamahs ehkas naw pee Latweeschcheem fahdschahs, ka pee Kreeweem, bet pa weenai, katram kolonistam sawa plazi; ar wahrdu fakohht, wifis un wifa faimneeziba tapat ka Widsemu un Kursemu. Ehkas pirmee eenahzeji bij kaut ka fakrahwuschchi: neruhmigas, semas un masas, ar lubu jumteem un bes skursteneem; krahfnes ari kaut ka ar mahleem un ar almeeneem fametuschi; krahfnes fildija wairak gaisu, neta istabu. Ne reti ari wifis mahju lohpinu tani masaja ruhmitu — istabinu — atrada pajumtu. To gan katriis zeen. lasitajs warehs maniht, kahdi preeki un kahdas behdas pirmee eenahzejem scheidt ir bijuschchi. Pat wehl tagad pee ziteem Latweeschcheem (zita pufe)

esmu redsejis dsihwojamo ehku pa leelakai dakai seme eeruschinatu; lohdsini ka pirtij un junti ar skuijahm un scho-to famesti, un pat wehl kahdi tschetrklahji tur peemahjo. Bet — pa leelakai dakai — tagad Latweeschchi, no pirmeeem gruhtumeem atpuhtuschees un eedshwodamees, fahk ustaisiht smukas ehzinahs ar kreetneem skursteneem, salmu jumteem un keegelu krahfnehm. Muhsu Djerowas Latweeschchi sawas seme kohpisti (въ общемъ) ir us grunti eepirkluschchi, zaur-zaurim 5 rubl. par desetinu. Bet seme neweenadibas deht to sawa starpa paschi ir takfeerejuschi, ta ka tagad zitam dahrgaka un zitam lehtaka par 5 rubl. isnahk us desetinu. Seme, ka jau mineju, pee mums ir daschada: mahla un smilts seme, alminaina un struhgaina. Meschu pee mums (Latweeschchi peederuma) ir deewsgan, ta ka bes paschu bruhka daudsi wehl if gadus pahrdohd. Ar malku pee mums (Kreewija) wispahrigi tohp leeliska andele dsihsta, zaur ko muhsu rohlpelni pa leelakai dakai sawu usturu un deenischku maifi panahk. Seema malka tohp fazirista, pawafaras upu gahsta un lihds sinamai weetai nolaishta; tad tur iswillta, fagatawota un tad barkas lahmeta un us Behterburgu dsihsta. Apfes malka nestahw pee mums nelahda wehrtiba. Apfes stahw meschds simteem gadus wezas, kamehr wehjsch tahs isgahsch un nolausa un ta tur sapuhst. Ar malku pee mums ta ir: „kad pele pee-ehdusi, tad milti ruhkti“. Lai gan deewsgan seemelos, tomehr no stahdu un augu walsts wifis schi atrohдахs; tifai kahdas pukites, ka besdeligu aztinahs un gailenes, isnemoht. No putneem neredi scheidt stahrkus un kihwites. Luhsojotees paschi us fewim, tad, wispahrigi nemoht, muhsu Latweeschchi sawu ahriko, ka ari eelschligo truhkumu wisnotak jau ir seguschchi. Mums ir skohla, luhgschanas-nams un diwi kapsehtas. Skohlotajs ispilda skohlas un basnizas darbu, ka ari lihkus pawada us kapeem. Daudis turahs wifis pee muhsu tizibas eestahdehm; tifai kahdi apgehrtu pehz Kreewu mohdes isnefahs. Latweeschchi ar saweem (Kreewu) kaimineem dsihwo scheidt lohti draudsigi. Ja pee Latweeschcheem ir kur kahsas jeb ziti kahdi preeki, tad Kreewi bes eeluhgschanas tur eerohdahs. To paschu ari dara muhsu Latweeschchi, no wineem eestahdidamees. Kreewu leelaka zeena ir: pihragi, brandwihns, kahposti, flahbi gurki un sehnes. Kahpostus wini ta eetaisa: Lapas, kahdas dahrsu atrohдахs, — kahku, kahpostu u. t. pr. — wini nogreesch, sakapa un tad trauka eetaisa ar waijadstigo fahli u. t. pr. Ar sehnehm wini tapat dara: Tahs, ka no mescha nefis, faber aufsta uhdeni, nomehrze un tuhdat eefahla. Tahyri wineem naw nelahds leels reebums: „Tee wairs naw dsihwi“. Dauds ko par wina eeraschahm buhtu faziht; bet schoreis lai peeteek. Latweeschchi, kas to naw raduschchi, newar wina ehdeenus eedohmatees. Ta tad starp abahm tautahm pee mums ir laba fatikschanahs. Bet lai nu gan mums ir sawa istikschanu, lai gan esam gruntneeki, lai gan dsihwojam ar saweem (Kreewu) kaimineem meera un laba fatikschanu, tomehr deemschehl sawa starpa mas labuma juhtam; jo muhsu starpa truhkst tagad meera un weenprahtribas, kas pirmos gruhtos laikos tif jauki waldija, un tadeht ari newaram dauds leetas, kas pagastinam nahktu par labu, weenotees un tift pee gala-mehrka. Wahjakeem no stiprakeem tohp lohti pahri darihts un wina schehloschanahs netohp dauds eewehrotas. Dascham nabaga wihram gul fuhdsibas no 3 lihds 4 gadi, bes ka tahs taptu eewehrotas, jebchu pehz tahm tohp pakal meflehts un prahstis. Wifa schahda un tahda nebuhschana un nelahrtiba, kas muhs apgruhtina un skumdina, nahk weenigi no muhsu pagasta amata-wihru — ihpashchi pagasta-wezaka amata nokohpschanas. Zil es sinu, tad wifur ifkatris pagasts gahda par saweem nabageem, lai tee eetumasa; bet muhsu pagastina wezakee wehl sawus laudis tihscham par nabageem dara, teem lauzinus — ka to ihpashchumu un maises flehti — atnemdami un ziteem peedalidami, ka wairs teem nefas zits ne-atleek, ka par Kreewu fahdschahm eet nabagds. Schis notifikums leezina, zil muhsu Latweeschchi brahli sawus tauteeschus schi apgruhtina, ko grihu saweem zeen. lasitajeem schi pasneegt: Weenam Djerowneekam bij smuks meschinsch pee paschahm mahjahm, fakohht, pee nama durwihm, sawa ihpashchuma; to winsch ka sawu dahrsu andsinaja, kohpa un no meschu degschanahm issargaja, ja, kohkus taupidams taupija. Tur no-eet 1. Februari — schogad — pagasta-wezakais ar ziteem pagasta laudihm un eerahda, bes kahdas prahschanas un atwehles, wineem tur zirft. Saimneeks, kam tas meschinsch peeder, isheet, grib ko runahht un tur ko eewehroht, bet tohp ar draudeschanahm fanemts un no kahda wihra ta apfweezinahts, ka knapi warejis us mahjahm pahreet. (Dakteris wina ir ismeklejis). Wineem dauds ziteem labeem mescheem bij zauri jabrauz. Bet pee schi masaka brahla atdurahs un wehl paschu peesit-klahht. Kad kahdas leetas war notift, tad naw ko brihntees, ka muhsu Djerowas Latweeschchi starpa truhkst meera, weenprah-

tibas un mihlestibas, un ka newaram nekad fawus eesahktohs zenteenus preefsch paschu labklahschanahs west gala. Pee mums teescham peepildahs tas wahrds: „Meers baro, bet nemeers pohsta“, un „eefschligs nemeers fatrihina wisus pamatus“. Lai Deews mums dohd us preefschu jo uszihtigus preefschneelus, kas fawu amatu gohdam aplohpj, ta ka waretum us preefschu labakas sinas no muhsu pufes pasneegt un ne wis, ka tagad. To luhds un wehlahs dauds Djerowneeku wahrda
Reinholza Janis.

Peesihmejums no redakzijas pufes. Mums deemschehl naw pasihstamas muhsu tauteschu buhschanas tahlumä; tamdeht zeen. sinotajs patš atbild par fawu rakstu.

Rahds johzinisch.

Latweefchi tohti mihle johzinus. Pastahstifim tamdeht zeen. Iafitajeem kahdu johzinu, kas kahdam gekim ir ispruzis: Rahds tautas dehls (laikam gan warens tauteetis, jo tikai wareni wihri spehj pahstrahdabt tahdus warenus darbus) mums peesuhitija kahdu rakstu, kas sihmejajs us zetofchanu zaur meschonu semehm. Zetotajs nahzis pee kahdas meschonu pilsehtas Agiras (ohtradi lasoht isnahl: Rigas). No turenas reisojis us ehseleem us Gmesrukas (t. i. Kursemes) galwaspilsehtu Awagleju (t. i. Jelgawu, ohtradi lasoht). Tur waldijis kehniisch Snietsneleib (ohtradi lasoht: Bielensteins). Trihs pawadoni, tirgotaji Sikirhid, Schninlak un Srebew winu us tureni pawadijufchi. Tahs semes elka-deewenei upurejufchi zilwekus. Deewenei hijis wahrds Sefiwa Ufcheewtal (ohtradi lasoht isnahl: Latweefchu Awifes). Schihs deewenes fwehtumu fargajis un dsehris zilweku asinis — deewenes augstakais preesteris Gdiew (ohtradi lasoht isnahl — Weide). Uri zetotajs dsehris zilweku asinis. Galä zetotajs behgdams eebehdsis mescha, jo hijis bail no „kehniina Snietsneleib“ un „augstaka preestera Gdiew“. — Kad zetotajs, jeb fazifim labaf tas freetnais (?) tauteetis, kas muhs ar fawu teizamo rakstu apbalwojis, bij wehl ko pastahstijis par noschelojamo meschonu dsihwi, tad winsch beidssoht raksta, ta prasidams: „Waj tas muhs flubinaht neflubina pee fwehta mifiones darba, ka un zil mehš katris spehjam? Lai gan schim fwehtam darbam un muhsu Pestitaja pawehlei pat muhsu deewabihjiga tautä daschi geki fahkufchi klaiji preti runaht, tad tomehr mehš, zeen. lasitaji, teem nellausifim; bet lifim wehl turpma ar fawas ahrtawas us fwehta mifiones altara un palihdsefim zaur to no fawas pufes ari nabageem noschelojameem paganeem Kristus gaismu apgahdaht.“

Gefahlumä mehš bijahm nodohmajufchi wisu to garo rakstu pasneegt ikkatram zeen. lasitajam, lai reds, kahds padohminisch un kahds gars rohnahs dascha wihra galwinä, bet ne-efam to darijufchi us daudskahrtigahm wehleschanahm.

„Deewene Sefiwa Ufcheewtal“, „kehniisch Snietsneleib“ un „augstakais preesteris Gdiew“ gahrdi pasmejajs, redsedami mineto „zetotaju“ ar faweem pawadoneem us ehseleem schmauzam mescha eefschä. Tur lai winsch ari paleef, nepasihis no gohdigahs Latweefchu tautas, jo tur ir wina ihsta weeta. — Zilweku asinis tas zeen. kungs jeb „zetotajs“ gan nebuhs dsehris, bet isfuhzis patš fawu gohdu, muhsu un zitu preefschä palikdams kauna. — Tik tahku eetu „zetotaja“ ne wifai peeklahjigais johzinisch!

Bet geubti ir janopuhfchahs katram gohdigam zilwekam par to, ka minetais kungs fawas negehlibas fapin kohpa ar „fwehto mifiones darbu“, ar muhsu Kunga un „Pestitaja pawehli“, ar muhsu „deewabihjigo tauti.“ un ar „Kristus gaismu“.

Mehs gribejahm zeen. lasitajeem dariht sinamu, ar kahdeem wihreem mums jafateelahs fawa zelä. — —

No Balsmanes, Widjemē.

Kahlen leelkungi, kas wairaf nekä 80 gadus pah Balsmani waldijufchi, wif ir bijufchi laipnigi un labi kungi. Freilene Pauline von Kahlen ir no scheem kungeem ta pehdiga. Wina pahdewa preefsch kahdeem desmits gadeem mahjas fawas walsis faimneekem, dahlderu par mehrenu zenu rehkinadama, wina schkinloja 16 dahlderu leelu mahju preefsch weenas walsis skohlas un atlaida 10 rubl. no dahldera, t. i. 300 rubl. f. no ohtras mahjas pirkschanas kapitala. Schi mahja bij Balsmaneescheem japehrk preefsch ohtras skohlas. Pee schahs skohlas-mahjas usbuhwefchanas wina dewa par walti wisu kohka- un afminu materialu un ir ari apfohljufi, to doht preefsch

ohtras wehl buhwejamas Leijas pagasta skohlas. Pee wifahm draudses waijadfibahm un isdohschanahm wina ir leelu palihdsibu sneegufi u. t. j. pr. Tapehz gan ir faprohtams, ka Balsmaneeschi scho fawu dsimtu freileni gauschi mihko un teem bij isgahjufchä wafara leels preeks dsirdoht, ka wina lauliba eedohschotees ar fawu radineeku Rudolf von Baehr lgu. Jaunais pahris tika basniza laulahts. Leels lauschu pulks bij tur fapulzejees. Mahzitajs pehz beigtas laulafchanas apfweizinjaja jauno pahri ari Latweefchu waloda, wineem draudses wahrda laimes wehleschanu issazidams. Balsmanes walsis preefschneeki bij ari jauno pahri mahja apfweizinjajufchi, wineem pasneegdami dahrgu fudraba dahwanu par pateizibas sihmi. — Jaunais pahris nehma mahjas-weetu jaun-usbuhweta muifchas pili. Winu abas mahtes dsihwoja ne tahk no teem tani pee Balsmanes peederiga muifschina „Friedheim“. Schee kungi ik deenas apmekleja weens ohtru; mahtes preezajahs par fawu behrnu laimi, behrni atkal, ka Deews mahtes ustureja pee spehka un weselebas. Bet tee bij tikai ihfi preeki. Tagad ir muhsu leelkungeem leelas behdas. Jaunahs leelmahtes mahte palika preefsch kahdahm deenahm dikti flima, ta ka newareja wairs no gultas zeltees un aigahja drihs Deewa preefschä. Ar winas aiseefchanu beidsfahs tagad „Kahlen“ leelkundu wahrds Balsmanes muifschä, jo wina bij ta pehdiga, kas scho wahrdu tur nefa. Pee winas kapa mahzitajs peemineja ari wisus zitus agraki aigahjufchahs Kahlen kungus, kas mihlestiba un meera bij ilguš gadus pah Balsmaneescheem waldijufchi. Lai Deews wineem atmafä wisu to mihlestibu, ko tee faweem apafschneekem parahdijufchi un lai dohd wineem baudiht fawu meeru debefis!

Utrebschanahs.

L... S... weefchu faimneeks bij faderinajees ar M. jaunkundsi, un stahdijahs wifem draugeem un radeem femi un fawu bruhti, ka faderinatus, preefschä. Bet bruhgans, nebij fawai bruhtei ustizigs; kad dabuja sinah, ka L. K. mahju faimneeka meita — turklaht mahju mantinerze — pee schi ari eetu, ja schis pehz tahs prezetu, tad bruhgans atstahja fawu faderinato bruhti un prezeja ohtru. Prohtams, ka pirmajai tas tohti pee firds kehrahš. Kahjas jau bij noliktas, weefi ar drukatahm biketehm eeluhgti un preefsch eeluhgtu weesu flaita wifadas waijadfigas usnemfchanas apgahdatas. Bet tawu brihnumu! Kahsu deena eeradahs til dauds weesu, ka K. mahjas nebij ne pagalam ruhmes, un tomehr wehl nahja ziti klaht. Kahsu isrihlotaji nesinaja ko eefahkt. Ar to, ko bij eegahdajufchi, newareja wisus pazeenah, kad ikweens buhtu makeniht baudijis. Ka wifai pahralee-kahseneeki bij ar pakaf drukatahm biketehm eeluhgti, tas faprohtams, bet kas to wareja buht isdarijis, par to zeenigi lasitaji paschi war pahrdohmaht; tikai tas ir wihrischkeem par kaunu, ar feewischku gohdu ta spehleht. J. K.

Wafars.

1.
Kad deenas darbus beidsu,
Tad gultai tuwojohs,
Kur noguruscheem kauleem
Jr laba atpuhta.

2.
Kad deenu esmu strahdajs
Un labi peekufis,
Tad atrohdu eefsch gultas
Sew pilnu atpuhtu.

3.
Kad ziti weetu taifa,
Man gulta sinama:
Us murischa bes maifa,
Mif krahfnes, faktina.

4.
Tur zirzenischu dseefmas
Man' faldi midfina;
Tur fapnoju no darbeem,
Ko deenu strahdajis.

R. P.—up.

Rahditajs: Par gehpela kutamahm maschinehm. Par runklesahzeru andsinaschanu. Gohms, kas par seemu labi mitust zc. Lohpu instinkts jeb dabas-prahts.

Par gehpela kutamahm maschinehm.

Kutamahs maschines eet arween wairumâ, un katris, kam eespehjams un kas pasihst to labumu, to maschines eenejs semkohpibai un fatmneejibai, rauga few eegahdatees maschini. Wiswairak no masgruntneekem tohp pirktas gehpela kutamahs maschines, jeb tahdas, kas tohp dsihtas ar sirgu spehku. Schihs maschines ir jaunakos laikos daudstahrtigi pahrlabotâs, gehpela ritenus un zitas eeriktes taifa dauks stipraki, ta ka katris ar tahm war buht ar meeru. Tahdu maschini pehkoht, wajag katram pirzejam luhkotees jo zeeschi us tam, ka gehpela riteni, rulli un zitas eetajes ir weenadas un stipras, lai tahs spehj atturetees preti sirgu spehkam, kad maschine taptu kahdu reis us reisi notureta. Ir tihri weena alga, waj maschine tohp dsihsta ar kohka jeb dselses gehpeli, kad til wifas gehpela datas ir pareisi taifitas ka peenahkâs, kad leelajam ritenim ir ase pascha widu, lai tas newar mehtatees us weenu un ohtru pusi, un kad ritenim ir wirsu wadischanas rullischi, kas tam nekauj zeltees us augschu, ahra no lehgereem. Gehpeli ir diwejadi, stahwee un guloschee. Pee guloschajem gehpeceem eet dselses kahrite, kas saweeno gehpeli ar maschini, sirgeem apalsch kahjahm, un no stahwajem gehpeceem eet dsenamâ sifna no gehpela lihds maschinei sirgeem par wirsu.

Kurisch no schein ir tas labakais, ir grubti fazist, jo tiklab weena, ka ohtra sorte tohp stipri bruhketa. Pee stahwajem gehpelweekeem ir tas labums, ka dsenamâ sifna eet sirgeem par wirsu un tohs nekawe pee eeschanas. Bet schihs labums ir ari panahkams pee guloschajem gehpeceem, jo pahr saweenoschanas kahrti war pahrtaijihst tiltu. Stahwee gehpeli naw ari nekad til stipri, ka guloschee, un buhtu til eewehlejami preeksch masahm maschinehm no 1 lihds 2 sirgu spehka. — Gehpelim wajag buht taifitam tahda wihse, ka ar to war maschini dsiht til us weenu pusi; kad gehpeli greeksch us ohtru pusi jeb — ka mehds fazist — atpakal, wajag dsenameem rulleem stahweht us weetâs. Dihselem, kas ir katru reis taifitas no kohka, wajag buht til garahm, ka rinkim, ap to sirgeem ja-eet, ir 22 lihds 24 pehdas zaurmehra. Ja dihses ir ihsakas, sirgeem eet grubti un maschine newar pareisi strahdaht. Gehpeli usstellejoht, wajag zeeschi us tam luhkoht, ka tas tohp zeeti nostiprinahts. Gehpelis stahw jo zeeti, kad rahmim, us kura gehpelis gul, eedjen katra stuhri stipru meetu. Ja tas nu wehl nebuhtu deewsgan zeeti, wajag ais meeteem aisdihst kihlus. Kur gehpelis ir ar maschini saweenohts zaur saweenoschanas kahrti, ir jaluhko us tam, ka saweenoschanas kahrite ne-aijeet no gehpela ahtra winkeli. Kad grib, lai maschine eet weegli, wajag saweenoschanas kahrti un kuhlejam jeb kutamahs maschines rullim stahweht weena lihnijs. Bet kad nu maschine stahw arween augstaki nekâ gehpelis, ir tas lohsti grubti panahkt. Tapehz ari ir ta-

gad isgudrota fawada eetaise jeb preekschleekams buks; no buka lihds maschinei eet dfenamã siksna. — Pee machines eekustinaschanas waijag ari buht prahdigam un newaijag sirgus nekad us reisi dsiht. Labakais ir, kad leek maschini papreeksch no strahdneekem eekustinaht, un tad, kad maschine fahht greeftees, waijag sirgus dsiht. Kad maschini papreeksch neegreesch ar rohthalm, waj nu maschine jeb ari gehpelis war tapt falausts. — Sihmejotees us kufamahm maschinehm, mehsh atrohnam plati-kuhlejas un gari-kuhlejas. Plati-kuhlejas machines strahda dauds wairak un salmi ir gandrihs wisi wefeli; turpreti gari-kuhlejas strahda masak, bet salmi ir pawisam fasisti smalki. Pee kufamahs machines eegahdaschanas waijag pahy wifahm leetahm jo wairak skatitees us kuhleju jeb us kufamo rulli. Nullim waijag buht wiszaur no kufamahs dselses, ja pat no tehrauda. Preeksch kuhlejem tohp leetatas tiklab schtistes, ka ari schlehnes; preeksch gari-kuhlejahm nem schtistes, turpreti preeksch plati-kuhlejahm weenigi schlehnes. Bes tam waijag us tam kuhloht, ka schlehnes ir pee kuhleja zeeti peestiprinatas un ka tahs kuhloht newar atsprahgt nohst. Tapat jaskatahs us tam, waj kuhlejs greefschahs weegli un weenadi, un waj tam naw weena puse smagaka par ohtru. Tas ir tihri weena alga, kahdas ir kuhleja schlehnes, jo tas naw no nekahda leela swara. Pee kufschanas newaijag nekad labibu ahtraki laist maschine eekschã, lihds maschine ir jau pilnã eekschana. Tik tad, kad maschine eet pilnã spehka un kad kuhlejs nesitahs nekur klahht, war fahht laist labibu eekschã un ismehginaht, waj maschine kuh skaidri. Kad ta skaidri nekul, waijag maschini falaiht zeetaki kohpã jeb kufamo kurwi peeskuhweht kuhlejam klahhtak. Maschini us reisi falaiht par dauds kohpã, naw labi, jo tad ta drihs ween aisdambejahs un graudi tohp kuhloht fasisti, zaur kam maschine tohp pee darba kaweta. Zik maschine war par deenu pastrahdaht, tas stahw weenigi eekschã-laideja ismanibã, t. i. waj tas proht pastahwigi un weenadã mehrã maschinei labibu pafneegt. Pee gari-kuhlejahm maschinehm waijag

laist wahrpas papreekschu un pee plati-kuhlejahm jalaisch labiba flihipi, ar wahrpahm papreekschu, maschine eekschã. Newaijag laist weenreis wairak un ohtrreis masak, jo zaur tam war maschine aisdambetees un tapt samaitata. Za leelakã leeta tomehr ir ta, ka pee machines netruhst waijadfigo strahdneeku, kas spehjlalibu peefneegt eekschã-laidejam un ari atnemt nohst iskultohs salmus. Kad eekschã-laidejam buhs waijadfigã ismaniba, tad maschine warehs par deenu iskult gandrihs ohtrtik, ka kad laidihsh eekschã neweenadi, brihscham wairak, brihscham masak.

Par runkelrahzenu aundsinaschanu.

(Beigums.)

Za grib weenu puhra-weetu apstahdiht, waijag isseht 2¹/₂ lihds 3 mahzinas sehllu, preeksch kam sinams waijag waijadfigahs dohbesh. Pee sehfschanas zeeshi us tam jaluhlo, ka ne-apsehjl par beesi, jo tad stahdini ir teewi un nespehzigi. Jaunajeem runkelrahzenu stahdineem ja-aug dohbesh tik ilgi, kamehr pawafaras sehjams-laiks ir pahrgahjis. Weenigais darbs, ko jaunee stahdini par scho laiku no semkohpja pagehr, ir tas, ka lai tohs tura tihrus no nesahles.

Zunija mehnescha eefahkumã buhs jau jaunee runkelrahzenu stahdini deewsgan spehzigi sa-augusch, un warehs fahht dohmaht us pahrstahdischanu lauka. Bet ar pahrstahdischanu newaijag ari tad wehl pahrleezigi steigtees, jo tas neka nekahde, kad stahda druszim wehlatu, kad tik ween stahdi ir labi un spehzigi. Kad attrahpahs kahda apmahkufees un ne wifai karsta deena Zunija mehnesi, tad waijag usart lauku tai weeta, kur grib runkelrahzenus stahdiht, labi augstas wagas, un tad tahs weegli janorulle. Tad waijag stahdinus no dohbehm ispluhht un tuhliht stahdiht 12 lihds 15 zellas attahku weenu no ohtra. Pee stahdischanas waijag leetahht ihpafschu stahdischanas kohku, — spizu putki — ar ko ja-isdur zaurumi preeksch stahdina un ar ko war semi pee stahda fahnes peespeest klahht. Kad stahda tuhliht, lihds stahdinus no dohbehm ispluhz un pee tam wehl

apmehrzè faknes maisjùmâ no frischeem gohwu mehfleem un mahleem, tad newaijag runkelrahzenus us lauka neweenu paschu reisi apleet. Pee stahdischanas waijag stahditajam ar stahdamu lohku semi zeeti peespeest pee stahda faknes. Stahdu waijag list dstitaki semè eefschâ, là ween zil dstiti stahds ir stahwejis eefsch semes jau dohbè. — Saknes naw waijadfigs nogreest, turpreti ir jo labi, kad lapas par pusi nogreesch. Kad laiks ir faufs un uhdens tuwumâ, newaijadsetu ar apleeschanu kawetees, bet jaunajeem stahdineem pasneegt waijadfigo uhdeni, lai tee waretu augt jo spehzigu.

Tahlat waijag us tam luhfoht, ka stahdini netohp pahrspehti un apslahpeti no nesahles. Wislabakais ir, kad tohs augoht pahri reisas ar ahli apfafa jeb ar arllu apar. Jo labal stahdini tohp apfahiti jeb aparti, jo labaki un leelaki buhs runkelrahzeni. Wisi fchee darbi pee runkelrahzeneem war jau tapt padariti, pirms fahlahs labibas plauja. Kad runkelrahzenu lapas ir jau til leelas, ka tahs apfeds semi, tad nesahle wairs ne-augs. Runkelrahzeni ir lohti lehti nonemami, jo tohs war it weegli ar rohlahm no semes israut, un pehz tam, kad lapas ir nogreestas, tohs war, tapat là kartufelus, paglabahit turpat us lauka stirpâs. Runkelrahzeni stahw tahdâs stirpâs lihds pat pawafarai lohti labi, dauds labaki, nekâ pagrabâ; tohs waijag til paglabahit pee faufa laika.

Lai runkelrahzenu audsefchana buhtu weeglaki isdarama, waijag preefsch tam nonemt weenu semes gabalu, pahri puhra-weetas — tuwu pee mahjahm, un to tad leetaht weenigi preefsch lohpu baribas audsefchanas. Scho semes gabalu jeb maso lauku waijag dalihit diwi dalâs un weenu pusi katru gadu mehflöht. Mehflotâ pusè war stahdiht runkelrahzenus un ohtru pusi apseht ar lehjahm jeb mistru preefsch fehla. Us fchahdu wihsi war semkohpis few eegahdaht wafar' preefsch faweem firgeem un fawahm gohwihm labu wefeligu ehdamo un us seemu preefsch flauzamahm gohwihm spehzigu baribu. — Kad darbs tohp pareisi isdarihts, war no weenas puhra-weetas nonemt lihds 300

puhru runkelrahzenu. Bes tam wehl atleef leelu leelais pulks lapu, kas ari ir deriga lohpu bariba. Scho rindinu rakstatajam bij pehrnajâ gadâ apstahditas 2^{1/2} puhra-weetas ar runkelrahzeneem. No fchihm 2^{1/2} puhra-weetahm tas nonehna 600 puhru runkelrahzenu un 90 birkawu lapu. Kad nu rehkina 3 mahrzinas runkelrahzenu, waj 6 mahrzinas lapu us weenu mahrzinu feena, tad ir us 2^{1/2} puhra-weetahm isaudsis til dauds lohpu baribas, ka to war fahidfinahit ar 65 birkawahm laba feena. Un tomehr isgabjuschâ wafara nebij preefsch runkelrahzeneem ihsti isdewiga. Kad nu no 2^{1/2} puhra-weetahm war eemantohit til dauds lohpu baribas pat pee ne wisai augliga gada un gaisa, tad gan buhtu wehrts, ka muhsu semkohpji fahktu ar runkelrahzenu audsefchana wairaf nodarbotees, un zaur to fagahdatu preefsch faweem lohpineem papilnam spehzigas un wefeligas baribas. S

Gohws, kas par seemu labi mitusi, 'dohs wafar' dauds peenu.

Kad gohws par seemu ir wahji mitusi un warbuht wehl tureta aukstâ stalli, kas ir pahrpildihts ar netihru gaisu, un kad tahdu nowahrguschu un wahju lohpinu islaisch pawafarâ gandâs, warbuht wehl ehdamâ truhkuma dehl dauds ahtraki, nekâ waijag, tad tahdam nabaga nowahrguscham lohpani ir besgaligi dauds jazeefsch wifu zauru wafaru. Birmâ ganiba padara gandrihs katru reis, ka lohpani eet zauri, ja tas newar stalli dabuht faufas baribas; bet labi mituschahm gowihm tas nekâ nekahdè, un ir wehl daschâ sinâ derigs. Turpreti wahjas gohwis paleef zaur tam wehl wahjakas, tà ka galâ ne-atleef nekâs wairaf, là kauli un ahda. No tam tad gan buhs lehti faprohtams, ka tahda gohws newar dohd peenu, un ta ari newarehs pareisi atehstees, lai ari ganibas buhtu deewesim zil labas. Labi mituschas gohwis turpreti aistura peenu til tahdas deenas. Wahjai gohwij waijag papreefschu peenemtees mee-

fās, un daudstreif' pā-eet wiśa' waśara, lihds ta ir pareisi atspirgusi. Bee tam ari waijag eewehroht to, ka telfsch newar māhtes meefās nekad tā pilnigi attihstitees un ka zaur tam noteef skahde, ko newar atstah't ne-eewehrotu. Tif pat kā wahja gohws dauds' zeesch no ahri-geem eespaideem, tif pat war labi mitusi gohws jo labi panest fliftu gaisu un katru zitu ahri-geem eespaidu. Zo labaki ir gohws mitusi par seemu, jo wairaf ta dohs par wasaru peenu un eene-fih's wairaf sawam ihpaschneekam peluas, ne-eewehrojoh't to, ka no labi mituschas gohws eenah't wehl zits' labums, tā spehzig'i meh'sli, lab's telfsch un kā ta tohp ahtrafi grufna. Wisu, ko ween gohws par seemu patehrē, ta par wasaru atmafā atpakaf. Tapehz ir lohti jabrihnah's, tapehz wehl muhsu laifōs sem-lohpji to tif mas' eewehro' un nezenschah's sawas gohwis par seemu' istsureht jo labas. Labi mitusi gohws dohs weenā paschā wasarā lihds 500 stohpu peena wairaf, nekā wahji mitusi. Kad nu reh'kina 4 kap. par stohpu peena, tad isnah't kahdi 20 rubl. skahdes us katru gohwi. Un schi skahde zelah's pa leelafai datai, un waram gandrih's fajiht — weenigi no tam, ka gohws ir par seemu wahji mitusi. Scho seem', fur seemā un salmu ir lohti mof, waijadsehs gan semlohpim stipri' nopuhletees, lai spehtu sawas gohwis istsureht labas. Bet newaijag aismirft to, ka laba' peeniza' gohws ir lohti pateh'ziga par wisahm puhlehm un ruhpehm. Zo wairaf tai peedoh'd klah't miltus un zitu speh-zigu baribu, jo wairaf ta dohs pawasara un par wasaru peena. Gan rahdah's, ka mums schogad buhs agra pawasara, bet jo drohschi nedrih'stam us tam zereht. Mums waijag weenmeh't sawus lohpu baribas' krahjumus tā eedalih't, ka waram tift lihds pus Maijam. Ja ne-isnah'tru tif dauds' us katru deenu, ka lohps waretu istift, tad waijag peedoh't klah't miltus, kljas, kartusefus u. t. j. pr. S.

Lohpu instinkts' jeb dabas-prah'ts.

Kahdā ahrsemes laifrakstā par biśchu lohpschanu atrohnam it sawadu, eewehrojamu rakstū. Rakstneeks tanī siao par kahdu eewehrojamu atgadijumu, ko tas peedsihwojis un eewehrojis pee masah's, tschallah's bitites. Raksta fatur's ir schahds: Es d'sihwoju paleelā pilsehtā, schaurā eelā, kam gar katru pusi ir augsti nami. Manas bites atrohдах's dahrsā aif pilsehtas wahrteem, masakais weenu zetortdatu juhdses no mana d'sihwokla. 12. Julijā is. g. eeskrehja nranā bohde zaur walejahm durwihm weena bite un nometah's man us roh'las. Es winai pasneedsu ar lohka pulkiti druszim medus. Bite eefuhza ahtri kahdu medus pileenu un dewah's zaur durwihm ahrā un aifskrehja prohjam. Pehz kahdahm 15 minutehm bij bite atkal atpakaf, peemetah's pee loh'zina un nehma atkal medu. Schis nahza man eh'moti preekschā, jo negri-beju tizeht, ka bite waretu buht jau tif ahtri atpakaf. Gribēju dabuht par to lectu skaidribu, tapehz panehmu spalwu un ustaisju bititei ar tinti masu punkti us muguras. Bite bij nu eefihmeta, un es to wareju atkal pasih't. — Es pasflatijoh's pulksteni, jo gribeju sinah't, zif ilgi bite paleef prohjam, un redsi, pehz 12 minutehm bite bij atkal atpakaf. Dresho reisi tai waijadseja 11, zetorto reisi 25, peekto reisi 19 minutes; weh'laf ari pahris zitu biśchu tai bij atskrehjuschas lihdsi.

Dhtrā deenā es redseju eefihmeto biti lihds ar kahdahm zitahm wehl 3 reisas. Waj wina bij wehl wairaf reisas, to nesinu, jo man nebij wafas winu wairaf eewehroht. Melnais tintes punktinsch tai bij palizis us muguras. Tā tad masajai, tschallajai bititei waijadseja ar sawu nastu skreet pah'r mahjahm, atdoht strohpā medu, skreet atkal atpakaf un usmekleht to paschu namu un tah's paschas durwis, fur pirmaf bij. Un wis saw wareja notift tif ih'sā laifā, — no 10 lihds 15 minutehm. S.